

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розглянуто реалізацію процедури оптимізації структури капіталу сучасних підприємств в умовах військового стану. Виявлено основні перешкоди на шляху до оптимізації структури капіталу, їх усунення та особливості на сучасних підприємствах. Визначено, яких саме рекомендацій необхідно дотримуватись для успішної оптимізації структури капіталу на підприємстві в умовах військового стану.

Ключові слова: оптимізація, структура, капітал, підприємство, війна, умови.

Abstract

The article examines the implementation of the procedure for optimizing the capital structure of modern enterprises under martial law. The main obstacles on the way to the optimization of the capital structure, their elimination and peculiarities at modern enterprises have been identified. It has been determined which recommendations must be followed in order to successfully optimize the capital structure at the enterprise in the conditions of martial law.

Key words: optimization, structure, capital, enterprise, war, conditions.

Вступ

Оптимізація структури капіталу є важливою та актуальною процедурою для підприємств в Україні так само, як і в інших країнах. Вона допомагає покращити фінансову стійкість, знизити фінансові витрати, залучити інвестиції та підвищити конкурентоспроможність. Проте в умовах війни оптимізація структури капіталу є динамічним процесом, і він повинен відповідати конкретним фінансовим і стратегічним цілям підприємства. Правильна структура капіталу допомагає забезпечити стійкість та зростання підприємства в умовах складної економічної та політичної ситуації. Тому в процесі управління капіталом підприємства під час війни дуже важливим є аналіз ефективності його використання і формування, що є основою для визначення напрямів підвищення рівня конкурентоспроможності.

Основними науковими джерелами дослідження оптимізації структури капіталу сучасних підприємств в умовах військового стану є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як Любохинець Л., Щербань О., Невдачина О., Кузьменко В., Івченко Н., Кремень В. та ін.

Метою даної статті є дослідження процедури оптимізації структури капіталу сучасних підприємств в умовах військового стану; виявлення основних перешкод на шляху до оптимізації структури капіталу та способів їх усунення; розкриття основних проблем та шляхів їх вирішення.

Результати дослідження

В сучасних реаліях процедура оптимізації структури капіталу є важливою для сучасних підприємств, оскільки вона допомагає ефективно управляти фінансовими ресурсами та досягати різноманітних цілей. Основними аспектами, які підтримують актуальність цієї процедури можуть слугувати [1, 3]:

- фінансова стабільність;
- зниження фінансових витрат;
- залучення інвесторів;
- можливість росту та розвитку;
- поширення бізнесу;
- оптимізація податкового навантаження;
- акціонерна цінність.

Оптимальна структура капіталу допомагає забезпечити фінансову стабільність підприємства, зменшуючи ризик дефолту та надмірних фінансових витрат в той час, коли правильна структура

капіталу може допомогти зменшити фінансові витрати, оскільки вона дозволяє використовувати дешевші джерела фінансування. Фінансова стабільність в умовах військового стану є важливою для забезпечення функціонування економіки та життєдіяльності громадян. Збереження стабільності банківської системи є важливим аспектом фінансової стабільності. Державні органи повинні надавати підтримку банкам, щоб запобігти паніці та банківським кризам.

Центральний банк також може впливати на монетарну політику, регулюючи рівень грошової маси та процентні ставки. Це може бути важливим для управління інфляцією та підтримки фінансової стабільності. Важливо дотримуватися фінансової дисципліни та зберігати контроль над бюджетом, це може включати зниження дефіциту та раціональне управління державними витратами.

Під час військових конфліктів важливо підтримувати соціальні програми, які допомагають тим, хто постраждав від конфлікту. Це включає в себе допомогу внутрішньо переміщеним особам, медичну допомогу та інші соціальні заходи. Деякі країни можуть залучати зовнішнє фінансування в умовах військового стану через міжнародні кредити та допомогу. Важливо забезпечити управління цими ресурсами та контроль над зовнішнім боргом [2].

Слід виокремити, що створення резервних фондів і резервів може допомогти забезпечити фінансову стабільність в умовах надзвичайних ситуацій. Ефективна податкова політика може включати податкові пільги для військових ветеранів та осіб, які постраждали від конфлікту, а також спрощення податкових обов'язків для підприємств, що надають допомогу в цей період.

Інвестори та кредитори звертають увагу на структуру капіталу підприємства як показник його фінансової стійкості. Правильно оптимізована структура капіталу може залучити більше інвестицій та знизити вартість позик. Оптимальна структура капіталу створює умови для здійснення різних проєктів та ініціатив, які сприяють росту та розвитку підприємства.

Варто зазначити, що підприємства можуть використовувати оптимізацію структури капіталу для здійснення придбань, філіалів та розширення бізнесу. Водночас вірно розподілений капітал може допомогти зменшити податкове навантаження підприємства, знижуючи обсяги виплати податків на прибуток.

Також оптимізація структури капіталу може підвищити акціонерну цінність підприємства, що сприяє підвищенню інвестицій та зростанню ринкової капіталізації.

Оптимізація структури капіталу сучасних підприємств в умовах військового стану вимагає особливої уваги до фінансової стійкості та можливостей підприємства адаптуватися до надзвичайних обставин. В таких умовах існують деякі основні аспекти, які підприємства можуть враховувати при оптимізації структури капіталу [3, 5]:

1. Диверсифікація джерел капіталу. Умови військового стану можуть призвести до змін в джерелах капіталу. Підприємства можуть розглядати різні джерела фінансування, включаючи державну підтримку, гранти, кредити, власний капітал тощо.

2. Мінімізація ризику. Оптимізація структури капіталу може включати зменшення ризику та збільшення фінансової стійкості підприємства в умовах військового конфлікту. Це може включати рефінансування боргу на більш сприятливих умовах або резервування фінансових ресурсів для надзвичайних витрат.

3. Стратегічна планування. Підприємства повинні розробляти стратегії для адаптації до умов військового стану. Це може включати планування залучення додаткових ресурсів у випадку необхідності, а також визначення пріоритетів у витратах та інвестиціях.

4. Фінансовий контроль. Важливо зберігати контроль над фінансами та ресурсами підприємства в умовах військового стану. Ефективний фінансовий моніторинг допомагає уникнути надмірних витрат та забезпечити належний фінансовий стан.

5. Планування ризику і страхування. Підприємства можуть розглядати можливості страхування від надзвичайних ситуацій, таких як воєнні ризики. Це допомагає захистити підприємство від потенційних фінансових втрат.

6. Міжнародна співпраця. Умови військового стану можуть потребувати міжнародної співпраці та партнерства з іншими підприємствами, які мають досвід у роботі в аналогічних умовах.

Важливо враховувати, що оптимізація структури капіталу – це складний і індивідуальний процес, який повинен враховувати конкретні потреби та цілі кожного підприємства.

Оптимізація структури капіталу підприємства в умовах військового стану може стикається з різними перешкодами, які необхідно врахувати та подолати. Нижче наведено основні перешкоди, які включають індивідуальні способи їх усунення [4, 6]:

1) відсутність доступу до фінансування. Багато підприємств мають обмежений доступ до капіталу, особливо малі підприємства. Для подолання цієї перешкоди можна розглянути наступні дії:

- пошук альтернативних джерел фінансування, таких як інвестиції венчурних фондів, краудфандинг, чи публічне розміщення акцій;
- взаємодія з банками та фінансовими установами для отримання кредитів та позик;
- підвищення фінансової дисципліни та керування оборотними активами для підвищення доступності власного капіталу.

2) Обмеження власного капіталу. Іноді підприємства можуть бути фінансово обмежені, і це може заважати розширенню та розвитку. Для усунення цієї проблеми можна використовувати такі стратегії:

- залучення інвесторів або партнерів для спільної інвестиції у бізнес;
- пошук способів покращення прибутковості та ефективності операцій для накопичення додаткового власного капіталу.

3) Високий борговий тиск. Занадто велике боргове навантаження може ускладнювати фінансову стабільність та сплачуваність. Для усунення цієї проблеми можна:

- рефінансувати борг на більш сприятливих умовах, наприклад, з меншою процентною ставкою;
- переговорити з кредиторами стосовно зміни умов позики або підвищення терміну сплати.

4) Політичний та економічний ризик. У деяких регіонах та секторах господарства може існувати підвищений політичний та економічний ризик. Для зменшення цього ризику можна розглянути наступні дії:

- розгляд диверсифікації діяльності для зменшення залежності від конкретного ринку чи регіону;
- укладання угод або укладання договорів зі страховими компаніями для захисту від політичного та економічного ризику.

5) Обмежена здатність до генерації прибутку. Іноді підприємства можуть стикатися з обмеженою здатністю генерувати прибуток. Для вирішення цього питання можна вжити наступні заходи:

- посилення маркетингу та продажів для збільшення обсягів продажів;
- зменшення витрат та оптимізація операцій, щоб підвищити прибутковість.

В результаті підприємство повинно підтримувати здоровий баланс між власним та позиковим капіталом, тому що велика залежність від позикових коштів може збільшити ризик у разі негативних змін на ринку чи зниження прибутковості. Важливо встановити систему фінансового контролю та звітності, щоб постійно відстежувати стан фінансів і вчасно реагувати на зміни в структурі капіталу.

Висновки

Отже, досліджено процедуру оптимізації структури капіталу сучасних підприємств в умовах військового стану. Можна сказати, що оптимізація структури капіталу підприємства під час війни є дуже важливим процесом, який вимагає ретельного планування, аналізу та стратегічного мислення. Вона може відігравати ключову роль у майбутньому фінансовому успіху та стійкості підприємства навіть у післявоєнному періоді.

Таким чином, основними факторами, які впливають на оптимізацію структури капіталу підприємства в умовах військового стану є: політичний ризик, економічна нестабільність, зміна рівня безпеки, зміни в попиті та постачанні, заборгованість та ліквідність, а також зовнішні фінансові ризики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Любохинець Л. С. Історичні віхи дослідження економічної сутності поняття капіталу. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. № 13. С. 3-9.
2. Щербань О. Д., Невдчина О. І. Теоретичні аспекти визначення сутності та структури капіталу підприємства. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 3 (14). С. 284-289.
3. Спіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність [Текст] : практикум; Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2017. 142 с. : табл. Бібліогр.: с. 135-137. 50 (1-й запуск 1-20) прим.
4. Кузьменко В. О., Івченко Н. С. Формування механізму управління капіталом підприємства. Науковий вісник Чернівецького університету. 2017. Вип. 786. Економіка. С. 76–82. URL: <http://en.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Kuchmenko-Ivchenko.pdf>.
5. Спіфанова І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення. Вінниця : ВНТУ, 2019. 384 с.

6. Кремень В. М. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2020. № 11. С. 19-22. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16697/1>.

Мотрук Денис Анатолійович - студент групи МФКД-22м, факультет Менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: den2001fcsd@gmail.com.

Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юрївна – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Motruk Denys A. - student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: den2001fcsd@gmail.com.

Scientific supervisor: Yepifanova Iryna Yu. - doctor of economics, professor, vice-rector for scientific work, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.